

Krizový plán ŠIKANA

(hlavním zdrojem: Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, 2016)

Co to je šikana:

Jakékoliv **agresivní chování** ze strany žáka/ů nebo skupině žáků či učiteli, jehož **záměrem je ublížit, ohrozit nebo zstrašovat**, a které se **v čase opakuje** (nikoli nutně) a je založeno na **vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně** a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická **nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku** pro oběť a **samoučelností agrese** .

Možné varovné signály:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo)
- dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach
- ztráta chuti k jídlu
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu) usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. „Nechte mě!“
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad
- zmínky o možné sebevraždě
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (nepříklad opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům

- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma, své zdravotní potíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku

Pro zaměstnance školy - Na koho se ve škole obrátit v případě podezření k šikaně:

- ŠMP Olga Springorumová (springorumova@zs-lysolaje.net, 220920724)
- ŠPS Lenka Chmelařová (chmelarova@zs-lysolaje.net, 603330092)

Kdo oznamuje:

A) Obecné podezření na rizikové jevy v klimatu třídy (nedostačující informace o konkrétním incidentu - datum, čas, kdo, co, jak):

- TU, jiný vyučující či rodič kontaktuje ŠMP.
- ŠMP ve spolupráci se ŠPs provedou dotazníkové šetření ve třídě.
- Následuje "Obecný postup" (viz, níže).

B) TU, jiný vyučující či rodič má informaci o konkrétním incidentu:

- Kontaktuje ŠMP.
- ŠMP ve spolupráci se ŠPs a vedením školy provede rozhovory (s oznamovateli, obětí, svědky) se zápisem.
- Následuje další bod "Obecného postupu" (tj. "podezření se nepotvrdilo/podezření se potvrdilo").

V případě podezření na šikanu v první třídě proběhne porada všech pedagogů pracujících v první třídě, ŠPs a ŠMP a je vytvořen plán pozorování a monitoringu pohody žáků, s použitím aktivit jako jsou: ranní komunikační kroužek, pravidelné hry určené na rozvoj spolupráce, závěrečný komunikační kroužek. V posledním čtvrtletí první třídy je možné zvolit i dotazníkové screeningové šetření klimatu třídy (s využitím neverbálních metod) k dokreslení pozorování. Proběhne informování ostatních pedagogických pracovníků školy – ŠMP vyhodnotí závěry pozorování a šetření a konzultuje ŠPS. Dále podle druhého bodu obecného postupu.

Obecný postup při podezření k šikaně (školní poradenské pracoviště)

- odhad závažnosti a formy šikany (možnosti: pozorování, sociometrické či screeningové dotazníkové šetření atd.)
- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběti
- nalezení vhodných svědků (individuální rozhovory se svědky)

- a) *podezření k šikaně se nepotvrdilo* - zpětná vazba zákonným zástupcům potenciální oběti, volba dalšího postupu (individuální práce se žákem, odeslání do příslušných NO, možnost spolupráce se ŠPS, monitorování dalšího vývoje situace ve třídě, atd.)
- b) *šikana se potvrdila*
  - ochrana oběti
  - předběžné vyhodnocení situace a volba dalšího postupu
    - a. volba metody usmíření
    - b. metody vnějšího nátlaku - výchovná komise či pohovor s agresorem a jeho zákonnými zástupci
  - třídnická hodina (efekt metody usmíření/oznámení o potrestání agresorů)
  - pohovor s rodiči oběti
  - třídní schůzka
  - práce se třídou

Další organizace, se kterými může škola spolupracovat v případě potřeby:

- PPP Prahy 6 (OMP Ondřej Mýtina, mytina@ppp6.cz, 220612131, OMP Lenka Chmelařová, chmelarova@ppp6.cz, 603330092)
- Pražské centrum primární prevence (<http://www.prevence-praha.cz/>)

MHMP odd. prevence (Monika Puchelová, monika.puchelova@praha.eu, 236004164)